

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 17 maj 2011

455/2011

Lag

om ändring av lagen om rättegång i brottmål

Utfärdad i Helsingfors den 13 maj 2011

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) mellanrubriken före 1 kap. 2 §, 2 § 1 mom., 3 § 1 mom., 4 § 1 mom., 4 a, 5 och 6 §, det inledande stycket i 7 §, det inledande stycket i 8 §, 10 § 1 mom., 11 § 1 mom., 12 § 1 mom., 13 och 14 §, 15 § 1 mom., 16 § 2 mom., det inledande stycket i 2 kap. 1 a §, 3 kap. 9 § 1 mom., 4 kap. 8 § 1 mom., 5 a kap. 1 § 1 mom. 1 och 2 punkten, mellanrubriken före 8 kap. 4 § och det inledande stycket i 13 § 2 mom., 9 kap. 8 § 2 mom. samt 10 och 11 §,
av dem 1 kap. 4 § 1 mom. och 4 a § sådana de lyder i lag 445/1999, 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 647/2003, det inledande stycket i 2 kap. 1 a § samt 5 a kap. 1 § 1 och 2 punkten sådana de lyder i lag 243/2006, det inledande stycket i 8 kap. 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 382/2003 och 9 kap. 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 369/1999, som följer:

1 kap.

Om åtalsrätt

Åklagarens åtalsrätt

2 §

Åklagaren ska väcka och utföra åtal för brott.

---

3 §

Om en målsägande har begärt att åtal ska väckas för ett brott som åklagaren inte får väcka åtal för utan målsägandens begäran och flera personer är misstänkta för delaktighet i brottet, får åklagaren väcka åtal även mot de misstänkta som målsägandens begäran inte gäller.

---

4 §

Begås mot en omyndig ett brott som åklagaren inte får väcka åtal för utan målsägandens åtalsbegäran, har intressebevakaren eller någon annan laglig företrädare för den omyndige rätt att begära att åtal ska väckas. Är den omyndige minderårig och riktar sig brottet mot den omyndiges person, har dock den omyndiges vårdnadshavare eller en annan laglig företrädare denna rätt.

---

4 a §

Om någons handlingsbehörighet har begränsats på ett annat sätt än genom omyndigförklaring och ett brott för vilket åklagaren inte får väcka åtal utan målsägandens åtalsbegäran riktar sig mot något som intressebevakaren ensam bestämmer om, har intressebe-

vakaren ensam rätt att framställa åtalsbegäran. Intressebevakaren och dennes huvudman har dock vardera rätt att framställa åtalsbegäran om brottet riktar sig mot något som de ska bestämma om tillsammans.

5 §

En målsägande ska framställa sin åtalsbegäran till den åklagare eller polismyndighet inom vars verksamhetsområde åtal får väckas för brottet. Framställs begäran till en annan åklagare eller polismyndighet, ska denna utan dröjsmål förmedla begäran till den myndighet som är behörig i ärendet.

6 §

Åklagaren ska väcka åtal om det finns sannolika skäl för att den misstänkte är skyldig till brottet.

7 §

Åklagaren får besluta att inte väcka åtal (åtalseftergift)

8 §

Om inte ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver något annat, får åklagaren, utöver vad som bestäms i 7 §, besluta om åtalseftergift när

10 §

Har åklagaren med stöd av 7 eller 8 § meddelat åtalseftergift, ska åklagaren föra sitt avgörande av skuldfrågan till domstolen, om den som åtalseftergiften gäller yrkar det. Yrkandet ska skriftligen tillställas åklagaren inom 30 dagar från den delgivning som avses i 9 § 1 mom.

11 §

Om åklagaren har beslutat att meddela åtalseftergift får han eller hon återkalla sitt beslut endast om det på grund av ny utredning i ärendet framgår att beslutet har grundat sig på uppgifter som i väsentlig grad är ofullständiga eller oriktiga.

12 §

Om det efter att åtal har väckts framkommer omständigheter som skulle ha gett åklagaren rätt att enligt 7 eller 8 § meddela åtalseftergift, får åklagaren på denna grund lägga ned åtalet. Nedläggningsbeslutet ska delges enligt 9 § 1 mom.

13 §

Åklagaren får även till förmån för svaranden i brottmål söka ändring eller ändra en ändringsansökan som åklagaren gjort till svarandens nackdel.

14 §

En målsägande får själv väcka åtal för ett brott endast om åklagaren har beslutat att inte väcka åtal för brottet eller förundersökningsmyndigheten eller åklagaren har beslutat att förundersökning inte ska göras eller att den avbryts eller avslutas. Bestämmelser om målsägandes rätt att väcka åtal för ett brott som begåtts vid skötsel av ett offentligt uppdrag finns i 118 § 3 mom. i grundlagen.

Den mot vilken åtal har begärts eller väckts får alltid väcka åtal för falsk eller ostyrkt angivelse även om åklagaren inte har fattat ett beslut som avses i 1 mom.

Målsäganden har rätt att förena sig med ett åtal som väckts av åklagaren eller av en annan målsägande samt att åberopa nya omständigheter till stöd för åtalet. Målsäganden får överklaga domstolens avgörande oberoende av om han fört talan i målet eller inte.

15 §

En målsägande har rätt att överta ett åtal som åklagaren eller en annan målsägande lägger ned.

16 §

Är brottet sådant att åklagaren inte får väcka åtal för det utan målsägandens begäran, och har målsäganden återkallat sin begäran innan åklagaren har väckt åtal, får inte

heller åklagaren väcka åtal för brottet. En återkallad begäran hindrar dock inte åklagaren från att väcka åtal om återkallandet inte gäller alla som är delaktiga i brottet.

2 kap.

Om biträdande av part

1 a §

Domstolen kan förordna ett rättegångsbiträde för att bistå målsäganden under förundersökningen och, om målsäganden har anspråk i ett mål som drivs av åklagaren, under rättegången, när målet gäller

3 kap.

Om privaträttsligt anspråk

9 §

Har åklagaren väckt åtal för ett brott, är han eller hon på målsägandens begäran skyldig att i samband med åtalet även föra målsägandens talan beträffande dennes privaträttsliga anspråk mot svaranden på grund av brottet, om detta kan ske utan väsentlig olägenhet och anspråket inte är uppenbart ogrundat. Om åklagaren inte åtar sig att driva målsägandens privaträttsliga anspråk, ska han eller hon meddela målsäganden detta med iakttagande av vad som föreskrivs i 1 kap. 9 § 1 mom.

4 kap.

Om laga domstol

8 §

Den domstol där ett av åklagaren framställt straffyrkande är anhängigt får på framställning av åklagaren av särskilda skäl överföra målet till en annan behörig domstol. Den överförande domstolens beslut och andra åtgärder i samband med målet är i kraft tills den domstol dit målet har överförts beslutar något annat. Målet får likväl inte överföras tillbaka, om inte nya särskilda skäl förutsätter det.

5 a kap.

Om avgörande av mål utan huvudförhandling

1 §

Ett mål kan avgöras utan att huvudförhandling hålls (*skriftligt förfarande*), om

1) det för inget enskilt brott som avses i ett av åklagaren väckt åtal under de omständigheter som nämns i åtalet har föreskrivits strängare straff än böter eller fängelse i högst två år,

2) svaranden erkänner den gärning som anges i åklagarens åtal samt genom en uttrycklig anmälan till tingsrätten avstår från sin rätt till muntlig förhandling och samtycker till att målet avgörs i skriftligt förfarande,

8 kap.

Om parterna

Parts utevaro i brottmål där talan förs av åklagaren

13 §

Hovrätten kan trots 1 mom. på besvär av åklagaren eller målsäganden döma en svarande som tydligt håller sig undan huvudförhandlingen, och som i tingsrätten personligen har hörts med anledning av de yrkanden som besvären gäller, till fängelsestraff för ett brott i fråga om vilket tingsrätten förkastat åtalet, eller ändra ett bötesstraff som tingsrätten utdömt till fängelsestraff, om

9 kap.

Om rättegångskostnader

8 §

I fråga om målsägandens skyldighet att ersätta svarandens rättegångskostnader och målsägandens rätt att av svaranden få ersättning för sådana kostnader när målsäganden förenat sig om åklagarens åtal gäller i til-

lämpliga delar vad som bestäms i 21 kap. i rättegångsbalken. Målsäganden svarar dock endast för de särskilda kostnader som föranletts av att han utnyttjat sin talerätt. I fråga om skyldighet för den som företräder eller är ombud eller biträde för en målsägande, som har förenat sig om åklagarens åtal, att solidariskt med målsäganden ersätta dessa kostnader gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i 21 kap. 6 § i rättegångsbalken.

10 §

Åklagaren har på statens vägnar rätt att överklaga avgöranden som fattats med stöd av 1—4 § och 8 § 3 mom. i detta kapitel även

Helsingfors den 13 maj 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

om han eller hon inte har uppträtt som åklagare i målet.

11 §

Om domstolen i samband med ett brottmål där åklagaren utför åtal även handlägger målsägandens talan mot en annan part i målet och straff eller någon annan straffrättslig påföljd för denne inte yrkas, eller om någon annan än målsäganden framställer privaträttsliga anspråk mot den åtalade, ska angående ersättning för rättegångskostnaderna i denna del av målet tillämpas vad som föreskrivs om tvistemål.

Denna lag träder i kraft den 17 maj 2011.

Justitieminister *Tuija Brax*